

Valtuustoaloite Polvijärven kunnan eroamisesta Puhas Oy:stä ja liittyminen Jätekkukko Oy:öön

Kunnanhallitus 18.08.2025 § 133

1/02.00/2025

Valtuuston kokouksessa 23.4.2024 on jätetty liitteinä oleva valtuustoaloite Polvijärven kunnan eroamisesta Puhas Oy:stä ja liittymisestä Jätekkukko Oy:öön. Kunnanhallitus on 20.5.2024 lähettänyt aloitteen valmisteltavaksi.

Asiasta on saatu seuraava selvitys Joensuun kaupunginlakimieheltä ja kansliapäälliköltä:

Polvijärven mahdolliseen irtisanoutumiseen Puhaksesta liittyy suoraan kaksi sopimusta, joita ovat ”Sopimus Joensuun alueellisesta jätelautakunnasta” ja ”Puhas Oy:n osakkaiden yhteistoimintasopimus” (osakassopimus), jotka liitteinä.

Näiden sopimusten taustatiedot:

Jätelautakuntasopimus:

- Alueellinen jätelautakunta on useamman kunnan perustama yhteinen toimielin.
- Jätelautakuntasopimuksen osapuolina ovat viisi mukana olevaa kuntaa, joista Joensuu on ns. isäntäkunta. Puhas Oy ei ole jätelautakuntasopimuksen osapuoli.
- Polvijärven osalta sopimus Joensuun alueellisesta jätelautakunnasta on allekirjoitettu 27.3.2012. Sopimukseen liittymällä Polvijärvi on sitoutunut siihen, että jätelautakunta päättää Polvijärven kunnan alueen jätehuollon järjestämisen lakisääteisistä viranomais tehtävistä ja kuntien yhteisesti päättämistä muista jätehuoltoon liittyvistä kehittämis- ja seurantatehtävistä sopimuksessa sovituin tavoin.

Osakassopimus:

- Jätelautakunnan sopijakunnat ovat perustaneet Joensuun Seudun Jätehuolto Oy:n (nyk. Puhas Oy) hoitamaan sopijakuntien alueella jätehuollon tehtäviä kuntien puolesta. Osakassopimuksella on sovittu ennen kaikkea Puhaksen roolista ja tehtävästä, sekä osakkeiden omistukseen liittyvistä seikoista.
- Osakassopimuksen osapuolia ovat sopijakunnat ja Puhas Oy. Jätelautakunta ei ole osakassopimuksen osapuoli.
- Alueellista jätelautakuntaa koskevan sopimuksen nojalla osakaskunnat ovat sitoutuneet edellä kuvattuun järjestelyyn.

Polvijärven mahdollisessa irtautumisessa tulee ottaa huomioon seuraavat näkökohdat:

- Alueellisesta jätelautakunnasta tehdyn sopimuksen kohdassa 15 ”Sopimuksen irtisanominen ja päättymisen” on todettu irtisanomisesta seuraavasti:

Kunta, joka haluaa erota tässä sopimuksessa tarkoitettusta lautakunnasta, on sanottava irti tämä sopimus viimeistään varsinaisia kunnallisvaaleja

edeltävän kalenterivuoden aikana kirjallisella ilmoituksella isäntäkunnalle. Irtisanominen on voimassa kunnallisvaalien jälkeisen kalenterivuoden alusta. Irtisanomisen johdosta sopimukseen tehdään tarvittavat muutokset.” -> Seuraavat kuntavaalit ovat vuonna 2029, joten mikäli Polvijärvi haluaa erota sopimuksesta, tulee siitä ilmoittaa siitä kirjallisesti Joensuulle vuonna 2028 ja irtisanominen tulee voimaan vuoden 2030 alusta.

- Mikäli valtuustoaloitteen mukaisesti Polvijärven kunta eroaisi Puhas Oy:stä ja liittyisi Jätekuukoon, tällöin Polvijärven kunnan tulisi myös liittyä Savo-Pielisen jätelautakuntaan. Jätelain 23 § mukaan jos kunta on siirtänyt 43 §:n mukaisesti kunnan jätehuollon järjestämiseen liittyvän palvelutehtävän hoidettavaksi kuntien omistamassa yhtiössä, kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen toimielin tai näiden perustama kuntayhtymä siten kuin kuntalaissa säädetään.
- Mitä tulee valtuustoaloitteessa viitattuun seikkaan, että Jätekuukon alueella asiakkaat saavat itse päättää lietetyhjennyksestä, niin tyhjennyksissä tulee noudattaa Savo-Pielisen jätelautakunnan jätehuoltomääräyksiä mm. tyhjennysvälien osalta. Savo-Pielisen jätelautakunta on aikanaan päättänyt, että alueella on kiinteistön haltijan järjestämä lietteenkuljetus, mikä tarkoittaa käytännössä, että kiinteistön haltija voi tilata tyhjennyksen tarvittavat luvat ja rekisteröinnit omaavalta yritykseltä. Jätelain 37 § 3 mom perusteella kunnan on seurattava ja valvottava em. päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen. Näin ollen ei ole mahdotonta, että jätelautakunnan on ko. alueellakin käsiteltävä asiaa, jos havaittaisiin ongelmia.
- Kunta voi vastata jätehuollon järjestämistä ja viranomaistoimintaa koskevista velvoitteista myös itsenäisesti. Se taas edellyttää resurssia mm. hankintoihin (mahdollisesti jätteenkuljetus; asiakastietojärjestelmä; laskutus ja maksuvalvonta; aluekeräyspisteiden ylläpito; jätteenkäsittely jne.) ja jatkuvaa henkilöresurssia mm. asiakasrekisterin ylläpitoon, neuvontaan, hakemuskäsittelyyn, maksujen ulosottoon hakemiseen, lautakuntatyöhön jne. Kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtävät tulee myös hoitaa, ja osoittaa kunnassa erilliselle tai jollekin kunnan olemassa olevista luottamustoimielimistä. Tämä on se harvinaisempi malli valtakunnallisesti.

Lisäksi on olemassa myös palvelusopimus, jonka Jätelautakunta on tehnyt Puhas Oy:n kanssa Puhas Oy:n hoidettavaksi annetuista tehtävistä sekä jätelautakunnan ja Puhas Oy:n välisestä työnjaosta. Palvelusopimuksen osapuolia ovat siis jätelautakunta ja Puhas Oy. Palvelusopimuksen mukaisesti Puhas hoitaa Joensuun alueelliseen jätelautakuntaan kuuluvien kuntien puolesta sopimuksessa luetellut palvelutehtävät, joiden toteuttamisesta ja joihin liittyvistä ratkaisuksista Puhas myös vastaa. Jätelautakunnan toimivalta palvelusopimuksen tekemiseen kunkin mukana olevan kunnan puolesta perustuu yllä mainittuun jätelautakunta-sopimukseen. Irtautumishetkellä voimassa olevien kuljetussopimusten enneaikaisesta päättämisestä voisi aiheutua ylimääräisiä kuluja. Se, että Polvijärvi eroaisi Joensuun alueellista jätelautakunnasta ei lähtökohtaisesti sellaisenaan päättä kuljetusyrityksien kanssa tehtyjä sopimuksia.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa edellä olevaan viitaten, että kunta voi erota alueellisesta jätelautakunnasta aikaisintaan vuoden 2030 alusta lukien. Jätehuolto on järjestetty nykyisellä tavalla kuntien yhteistyönä, koska

kunnan on edullisempaa järjestää jätehuolto yhteistyössä toisten kuntien kanssa, kuin hoitaa se kunnan omana toimintana. Yhteistyötä aloitettaessa kävi selväksi, että jätteet tulee nykytapaan lajitella ja järjestää niiden asianmukainen jatkokäsittely. Puhas Oy:stä irtautuminen ja liittyminen Jätekukko Oy:öön vaatisi myös muiden kuntien hyväksymisen, siten että sekä irtautuminen että liittyminen tapahtuvat samasta ajankohdasta lukien. Mikäli yhtiöstä toiseen tapahtuvan siirtymisen perusteena on ainoastaan sakokaivolietteen keräily nykyisin erilainen järjestämistapa, niin siirtymisprosessin aikana järjestämistapa saattaa yhdenmukaistua samaksi molemmilla alueilla.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti Petri Niemisen esityksestä, että asian valmistelua jatketaan. Asia otetaan käsittelyyn vuoden 2027 loppuun mennessä, jolloin myös mahdolliset hankintalain muutokset ovat selvillä.